

Nėščiujų skiepijimas kokliušo komponentą turinčia vakcina

KLINIKINĖS REKOMENDACIJOS

Patvirtinta Lietuvos akušerių ginekologų valdybos
2022 10 19

Skiepai nuo kokliušo yra labiau aktualūs ne dėl nėščiųjų, o dėl kūdikių sveikatos. Besilaukiančių moterų sergamumas kokliušu nesiskiria nuo šios ligos paplitimo tarp suaugusių moterų.

Didžiausią žalą kokliušas daro naujagimiams ir kūdikiams, ypač iki 6 mėnesių amžiaus, nes jų imunitetas yra silpnas, ir jie yra itin imlūs šiai infekcijai. Sunkiausiai serga kūdikiai – maždaug pusė jaunesnių nei 1 metai kūdikių reikalingas gydymas stacionare, jiems išsivysto komplikacijos – pneumonija, apnėja, neurologiniai sutrikimai. Apie 1 proc. kūdikių dėl šios ligos miršta.

Kokliušo vakcina

Monovalentės kokliušo vakcinos nėra. Skiepijama sudėtine kokliušo komponentą turinčia vakcina – stabligės, difterijos ir kokliušo neląsteline, komponentine, mažesnio antigenų kiekio vakcina (Tdap).

Skiepijimo laikas

- Rekomenduojamas skiepijimas kokliušo komponentą turinčia (Tdap) vakcina 27+0–36+0 nėštumo savaitę.
- Esant neišnešiotumo rizikai, galima vakcinacija ir anksčiau (nuo 20 nėštumo savaitės, tikslas – užtikrinti reikalingą antikūnų kiekį, reikalingą anksčiau gimusio naujagimio apsaugai).
- Skiepijama kiekvieno nėštumo metu, net jeigu nepraėjo ir 12 mėnesių nuo paskutinio įskiepijimo.
- Kilus kokliušo protrūkiui ar prireikus suleisti stabligės vakciną susižeidus, Tdap galima įskiepyti ir anksčiau. Tuo atveju antrą kartą šio nėštumo metu vakcina neskiriama.

Skiepijimo dažnis

- Jeigu nėščioji yra pilnai pasiskiepijusi stabligės, difterijos ir kokliušo vakcina (skiepijama kas 10 metų), užtenka kokliušo komponentą turinčia vakcina skiepytis 1 kartą nėštumo metu 27+0–36+0 nėštumo savaitę.
- Jeigu nėščioji buvo skiepyta sustiprinamąja stabligės ir difterijos vakcina (Td) anksčiau nei prieš 10 metų, nėštumo metu skiepijimas trivalente Tdap vakcina užtikrina imuniteto ir nuo stabligės bei difterijos palaikymą kitiems 10 metų.

- Jeigu nėščioji nebuvo visiškai ar pilnai paskiepyta nuo stabligės ir difterijos (3 vakcinų dozės), tą galima saugiai padaryti nėštumo metu. Skiepijama 2 dozėmis stabligės ir difterijos (Td) ir 1 stabligės, difterijos ir kokliušo (Tdap) vakcina. Tdap vakciną rekomenduojama įskiepyti 27+0–36+0 nėštumo savaitę. Rekomenduojamas skiepijimo planas 0, 4 savaitės po pirmosios dozės ir 6–12 mėnesių po pirmosios dozės.

Vakcinų efektyvumas ir saugumas

- Vakcinų efektyvumas siekia 90 proc.
- Vakcinų saugumas. 2017 metais M. McMillan paskelbė sisteminę apžvalgą – nei motinai, nei naujagimiui ar kūdikiui nenustatyta daugiau nepageidaujamų reiškinių.

Kitos rekomendacijos

- Jeigu gimdyvė nepaskiepyta nėštumo metu, stabligės, difterijos ir kokliušo vakcina rekomenduojama įskiepyti iš karto po gimdymo.
- Rekomenduojama paskiepyti ir visus suaugusiuosius, kurie gali turėti artimą kontaktą su naujagimiui ir kūdikiui (iki 1 metų). Geriausia tai atlikti 2 savaitės iki planuojamos gimdymo datos. 50 proc. atvejų kūdikiai kokliušu užsikrečia nuo šeimos narių.
- Rekomenduojama skiepyti ir medicinos darbuotojus, dirbančius su nėščiosiomis, gimdyvėmis ir naujagimiais.

LITERATŪRA

1. Akušerijos metodika. Antenatalinė priežiūra 2020.
2. A. Mickienė. M. Minkauskienė. Perinatalinė infekcija, 2015.
3. ACOG Committee Opinion No. 741: Maternal Immunization. *Obstet Gynecol.* 2018; 131 (6): e214.
4. ACOG Committee Opinion No. 772: Immunization Implementation Strategies for Obstetrician- Gynecologists. *Obstet Gynecol.* 2019; 133 (3): e254.
5. EBCOG position statement: Vaccination in pregnancy. Benedetto C, Carosso A, Corezzi M, Zotti CM; EBCOG. EBCOG position statement: Vaccination in pregnancy. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol.* 2019 Sep; 240: 375–376. doi: 10.1016/j.ejogrb.2019.04.022.
6. Yawetz S. Immunizations during pregnancy. *www.UpToDate Literature review current through: Sep 2022.*
7. Nassar AH, Visser GHA, Nicholson WK, Ramasauskaitė D, Kim YH, Barnea ER; FIGO Statement: Vaccination in pregnancy. *Int J Gynaecol Obstet.* 2021 Feb; 152 (2): 139–143.
8. McMillan M, Clarke M, Parrella A, et al. Safety of Tetanus, Diphtheria, and Pertussis Vaccination During Pregnancy: A Systematic Review. *Obstet Gynecol* 2017; 129: 560.

Rekomendacijas parengė

gyd. Raminta Baušytė,

prof. dr. Meilė Minkauskienė, prof. dr. Diana Ramašauskaitė